

Voorzitter: M. Martinez Doubiani (D66)

Namens de raad: T. van de Vendel (GL), I. Huitema (PvdA), T. Rustebiel (D66), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadspartij), H. de Waard (SP), I. Jacobs (VVD), M. Goodijk (S&S), L. Dwarshuis (CU), I. van Jaarsveld (CDA), L. van der Laan (PvhN)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

## 1.1: Economie en werkgelegenheid

00:15:03

*Voorzitter:* Welkom bij deze meningsvormende sessie over de begroting en het deelprogramma 1.1, economie en werkgelegenheid. Er zijn geen insprekers, dus we kunnen meteen over naar de raad zelf. We hebben 50 minuten voor deze sessie. Dit is niet heel lang, dus laten we deze tijd goed benutten. In de voorbereidingsmemo is gezegd dat er tweeëneenhalve minuut per fractie is, exclusief de interrupties. Die tijd is echt maximaal, als voorzitter zal ik hier scherp op toezien. Ruim voor deze tijd zal ik waarschuwen en na tweeëneenhalve minuut is de spreektijd op. Voor het college is er tien minuten spreektijd, en ook hier zal ik strak op toe zien. Ik wil graag ruimte geven voor het debat, maar houdt uw interrupties graag kort. Verder bepaalt iedereen zelf hoeveel tijd u in deze sessie wilt besteden. De eerste termijn is voor vragen aan het college en daarna komt de beantwoording van het college.

00:15:57

*Voorzitter:* Let op, de eerste termijn gaat ook van je tijd af. De tweede termijn is bedoeld voor de woordvoering en het debat. Interrupties gaan via de voorzitter. Zijn er vragen hierover? Nee? Oké, dan kunnen we door. Welke fracties hebben behoefte aan het stellen van politieke vragen? Heeft u vragen of politieke vragen? De heer Sijbolts. Ik zag dat het CDA ook vragen heeft, eveneens als de ChristenUnie en D66. Dat zijn alle vragen die gesteld worden in de eerste termijn. De heer Sijbolts.

00:16:32

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u wel, voorzitter. De vorige colleges hadden de afgelopen jaren best wel een warme band opgebouwd met onze ondernemers. We zien dat die steun nu heel erg af begint te kalven. Vanuit het MKB zijn er ook oproepen geweest om juist weer terug te gaan naar die goede gesprekken. We weten dat de reclamebelasting later vanmiddag weer op de agenda staat. Ik ben wel benieuwd hoe het college van plan is om die warme band de komende jaren weer aan te halen en de rode loper voor onze ondernemers uit te rollen in plaats van ze tegen te werken.

00:17:10

*Voorzitter:* De ChristenUnie.

00:17:12

*de heer Dwarshuis (ChristenUnie):* Voorzitter, dank u wel. Mijn fractie heeft zorgen over de ruimte die er nog beschikbaar is voor de vestiging van bedrijven. Hoe nadrukkelijk kijkt het college voor de beschikbaarheid ook naar bedrijfsterrein in het dorpen om Groningen heen? Ook eventueel in een nog bredere ring eromheen, om te kijken naar omliggende gemeenten.

00:17:36

*Voorzitter:* Bedankt voor uw vragen. Het CDA?

00:17:39

*de heer Van Jaarsveld (CDA):* Dank, voorzitter. Enkele maanden geleden hebben we een beeldvormende sessie gehad van de omgevingsdienst waar ook zorgen werden geuit over de middelen die zij beschikbaar hadden om goed te kunnen controleren. Ik vroeg me af of de wethouder vindt dat het met deze begroting op orde wordt gebracht.

00:17:58

*Voorzitter:* Dank voor uw vragen. D66?

00:18:01

*de heer Rustebiel (D66):* Ja, ik heb dezelfde soort vraag als de heer Sijbolts. We hebben vorige week of twee weken geleden het debat over de reclamebelasting gehad. Dat ging over de reclamebelasting, maar de ondernemers hadden veel meer gemopper over de samenwerking met het college die volgens hun verslechterd is in de afgelopen twee jaar. We hebben hen nodig voor bijna alle maatschappelijke en sociale uitdagingen die het college voor zich ziet. Ik ben ook benieuwd hoe het college dat plooiën weer glad wil strijken. Wij zijn niet voor die belasting, maar wij zijn wel vooral heel geschrokken van de kritiek die het bedrijfsleven had op de samenwerking. Ik hoop dat het college ons gerust kan stellen, die plooiën glad gaat strijken en weer samen de slag gaat.

00:18:41

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw vragen. Ik zie dat de VVD ook vragen heeft.

00:18:50

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Dank u, voorzitter. Ik sluit mij graag aan bij de vraag van D66 over de relatie. Ik hoor ook graag van de wethouder namens het college of zij ook denkt dat de relatie een stootje heeft gekregen. Ik vond het nogal schrikbarend dat de wethouder zei dat ze er niet blij mee zijn, maar dat het wel weer goed komt. Ik heb veel ondernemers gesproken en die denken daar anders over. Ik wil daar graag een reactie op. Ten aanzien van de vestiging, waar ik in mijn woordvoering nog op terugkom, zien we natuurlijk dat aansluiting op het elektriciteitsnet ook steeds lastiger wordt. Ik zou graag van de wethouder willen horen of dat in onze gemeente de komende periode ook tot problemen leidt.

00:19:31

*Voorzitter:* Bedankt voor uw vragen. Zo te zien zijn er geen politieke vragen meer voor de eerste termijn. Ik geef het woord u aan de wethouder voor de beantwoording.

00:19:42

*Wethouder Bloemhoff:* Voorzitter, allereerst de vragen van de Stadspartij 100% voor Groningen, aangevuld door D66 en de VVD, over de band met de ondernemers en hoe die de afgelopen jaren was. Wat ons betreft is die band nog steeds goed. We hebben een koepel economische agenda waarin wij om de zes weken met de ondernemersverenigingen spreken. Dat deden we in het verleden en doen we nog steeds. Daar komen allerlei thema's aan de orde, waaronder ook de energietransitie bij mevrouw Jacobs naar hint. U gaat vanmiddag vooral in debat over het instrument reclamebelasting, dat roept de nodige vragen op, en dat is terecht. Dat zou ik ook

doen als ik ondernemer was. Ik kan wel zeggen dat wij goede gesprekken hebben over een aantal thema's en daar ook samen in optrekken.

00:20:41

*Wethouder Bloemhoff:* Laat ik één voorbeeld noemen. In oktober hebben wij nog een regeling opgesteld die juist het MKB, met name het kleinbedrijf, kan voorzien van extra maatregelen en energieadvies waarmee ze naar de bouwmarkt kunnen. Ze kunnen op een hele laagdrempelige manier in de app een aanvraag doen waardoor zij ook kunnen verduurzamen. Het college is voornemens om de komende weken extra regelingen open te gaan zetten, die wij ook hebben aangekondigd in de kader van dat noodpakket energiekosten voor het MKB. We hebben hier een herstelplan corona gehad voor het bedrijfsleven wat we hebben doorgezet. We werken samen als het gaat om netcongestie, een duur woord voor de kwestie die mevrouw Jacobs aansnijdt, namelijk het kunnen aansluiten op bedrijventerreinen. We hebben daar twee pilots met bedrijventerreinen over gestart, waar we wat ons betreft hand-in hand mee doorgaan.

00:21:43

*Wethouder Bloemhoff:* Ik zie ook wel dat we de komende tijd wat extra moeten intensiveren in dat soort gesprekken, ook om duidelijk te maken wat we wel doen, waar we een goede samenwerking mee hebben en wat we verder willen uitbreiden. Dat zijn een aantal voorbeelden die ik kan noemen. Het thema waar mevrouw Jacobs naar vraagt, de aansluiting van bedrijven op de elektriciteit, zijn we heel nadrukkelijk mee bezig. Het is natuurlijk een landelijk probleem, we willen voorkomen dat Groningen op het slot gaat. We maken gebruik van digitale partijen die goed data-inzicht hebben in wat daadwerkelijk stroom is. Dat is een vrij technische kwestie. Wat voor stroomverbruik is er? Wat is daadwerkelijk stroomverbruik en kunnen bedrijven dat uitwisselen? Kunnen we verduurzamen? Wat kan wel en wat niet? Daarin werken we heel nauw samen met de bedrijventerreinen, met name ook met West.

00:22:30

*Wethouder Bloemhoff:* De ChristenUnie had een vraag over de bedrijventerreinen. Hoe zit het breder dan de stad? We zijn bezig met een locatiestudie voor Dijkshoorn in de voormalige gemeente Ter Boer voor twee hectare. Dat is waar we naar kijken. In Haren is nu geen verdere ruimte-uitbreiding nodig. We stemmen regionaal af binnen de Regio Groningen-Assen aan de hand van de behoefteraming bedrijventerreinen tot 2040. Wat ons betreft kijken we, als een bedrijf hier niet terecht kan, dat hij wel in onze regio kan blijven en vice versa. We maken dan afspraken maken over wie wat aanpakt, en de raad is recentelijk ook geïnformeerd over die aanpak bedrijventerreinen. Het CDA heeft een vraag gesteld over de Omgevingsdienst, maar dat is volgens mij geen vraag die bij de portefeuille economie thuishoort. Daar kan ik geen antwoord op geven.

00:23:35

*Voorzitter:* Dank u wel voor de beantwoording van de vragen. Ik zie dat het bij het CDA nog meer vragen oplevert. Heeft u hier een politieke navraag over?

00:23:45

*de heer Van Jaarsveld (CDA):* Als ik ja zeg, mag ik dan een hele korte en licht-technische vraag stellen? Kijk, hij staat onder verbonden partijen bij dit programma

1.1. Ik kan me ook voorstellen dat het misschien meer met kwaliteit van leefomgeving te maken heeft, maar hij staat hier wel. Vandaar dat ik het vraag. Anders moet ik ook een nieuwe bijdrage gaan bedenken.

00:24:06

*Voorzitter:* De wethouder.

00:24:07

*Wethouder Bloemhoff:* Voorzitter, dat programma is economie en ruimte. Ik ben ervan uitgegaan dat dit onder ruimtelijke ontwikkeling valt, en niet onder het programma economische zaken. Ik kan daar nu geen antwoord op verzinnen. Ik kijk nu even naar de andere kant, maar dat lukt mij hier nu niet.

00:24:26

*Voorzitter:* Dank u wel, dan denk ik dat we over kunnen gaan naar de tweede termijn voor de woordvoering. Welke fractie wil het spits afbijten? Niet allemaal tegelijk. D66, de heer Rustebiel?

00:24:42

*de heer Rustebiel (D66):* Dank, voorzitter. Ik heb een reactie op wat het college net zei, ze gaf een algemeen antwoord over de samenwerking met de economische sector. Logisch, want het is een hele grote sector, dé ondernemer bestaat niet. Ik denk dat de gevoelde pijn twee weken geleden ook vooral om de retail en het binnenstadsbeleid ging, en niet over al die andere bedrijven waar het college ook goed mee samenwerkt. Het is goed om te horen dat die processen er nog zijn om afspraken te maken en samen te werken. Ik kan me ook voorstellen dat dit niet het moment is om direct nieuwe deals te maken met die binnenstadsondernemers. Ik zou toch ook niet te lang wachten met het sussen van de gemoederen, dus ik zou het college aan willen moedigen om die gesprekken zo spoedig mogelijk weer de goede kant op te krijgen. Economische groei, we hebben het al vaker gezegd, is wat ons betreft nodig om investeringen op sociaal gebied mogelijk te maken.

00:25:33

*Voorzitter:* Ik onderbreek u, want u heeft een interruptie van de SP.

00:25:36

*de heer De Waard (SP):* Dank, voorzitter. Ik hoor de heer Rustebiel zeggen dat er vrij algemene uitspraken werden gedaan, en ik hoorde juist iets heel specifiek. Dat er verduurzamingshulp komt bij MKB'ers vind ik een heel specifiek iets waar we MKB'ers juist mee helpen. Volgens mij zijn dat juist die binnenstadsondernemers. Heeft de heer Rustebiel dat niet gehoord, en wat vindt hij daar dan van?

00:25:59

*Voorzitter:* De heer Rustebiel.

00:26:01

*de heer Rustebiel (D66):* We hebben natuurlijk een debat gehad over de steunpakketten. Netcongestie in zijn algemeen hoort vaak bij portefeuille duurzaamheid. Daar ging mijn vraag niet over, want mijn vraag ging over die specifieke retailers die hier twee weken geleden waren. Weet je, prima. Economische groei is nodig om sociale en maatschappelijke ambities mogelijk te maken. Je moet binnen de grenzen van het milieu, dierenwelzijn, overlast en

maatschappelijk verantwoord ondernemen met elkaar te werk gaan. Extra normerend hoeft het college wat ons betreft ook niet te zijn.

00:26:34

*Voorzitter:* Ik wil u onderbreken voor een interruptie, en ik meld u dat u nog één minuut heeft voor uw woordvoering. U heeft een interruptie van de heer Van Zoelen van de Partij voor de Dieren.

00:26:45

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank, voorzitter. Dit college is een route ingeslagen om niet meer in termen van economische groei te denken, maar in brede welvaart. Als ik D66 zo hoor, ben ik benieuwd hoe u denkt. Specifiek in economische groei of gelooft u ook in die nieuwe weg die we zijn ingeslagen, met meer Sustainable Goals en in termen van groei binnen de brede welvaart?

00:27:11

*Voorzitter:* De heer Rustebiel voor reactie en woordvoering.

00:27:15

*de heer Rustebiel (D66):* Excuses. Op dat gebied zie ik niet echt een koerswijziging ten opzichte van andere jaren, maar dat hoeft ook niet. Juist om die Sustainable Goals te halen, heb je wat economische ontwikkelingen nodig als gemeente. Wij hebben de afgelopen paar jaar ook nooit anders gezegd. Een ander punt wat wij vaak maken als fractie is de verhouding tussen publieke en private banen, daar hebben we het al vaker over gehad. Omwille van de spreektijd zal ik daar niet te veel over uitweiden, maar het zou de gemeente wat wendbaarder maken als vestigingsplaats als het aantal private banen ook meer zou groeien, omdat we nu vooral een hele grote publieke sector hebben. Het college heeft dat al onderkend en maakt daar ook werk van. Dat was het, voorzitter.

00:27:56

*Voorzitter:* Perfect binnen de tijd. Welke fractie kan ik het woord geven? De VVD?

00:28:02

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Dank u wel, voorzitter. Economie is wat mijn fractie betreft bedrijvigheid in onze gemeente in de breedste zin van het woord. Wij staan voor een duurzame economie en ik hoor de Partij voor de Dieren doen alsof ze dat zelf hebben bedacht, maar de Sustainable Development Goals bestaan al heel lang en daar werken we al heel lang aan. Wat ons betreft is groei ook geen doel, maar een middel om de groeiende bevolking een baan te bieden. Dat is ook hoe wij daarnaar kijken.

00:28:28

*Voorzitter:* Ik onderbreek u voor een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:28:32

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank, voorzitter. Als we kijken naar ons consumptiepatroon in Nederland, hebben we drie planeten nodig om door te gaan met het huidige economische beleid, waar de heer Rustebiel van zei dat we het voorheen ook zo hebben gedaan. Dat is een economisch beleid van consumeren waarbij je drie planeten nodig hebt. Is het geen noodzaak om te veranderen, om

anders te denken en anders om te gaan met groei? Om na te denken over brede welvaart, anders dat we in het verleden hebben gedaan?

00:28:59

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Dit is meer een woordvoering die u in uw eigen tijd hoort te doen. Volgens mij streven wij altijd naar een duurzame economie en hebben we economische groei nodig om mensen een baan te geven, want onze bevolking groeit. Stilstand is wel achteruitgang, en wij zijn voor een verantwoorde groei. Ik neem aan dat we elkaar daar ook in kunnen vinden. Daar past een gemeente bij die zijn ondernemers stimuleert en faciliteert in plaats van vermoeid met regels rondom openingstijden op zondagochtend. We zien nu dat diverse ondernemers hebben gevraagd om op 24 en 31 december open te gaan om inderdaad de groeiende stroom hoofd te kunnen bieden. Dat wordt door dit college ook niet toegestaan.

00:29:42

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Wij vinden het wel jammer dat die stimulerende blik naar de ondernemers ontbreekt en dat we een hoop moeilijkheden hebben met parkeren, parkeervergunningen en opleg van extra lasten. Daar spreken we vanmiddag ook over.

00:29:56

*Voorzitter:* Mevrouw Jacobs, U heeft nog één minuut.

00:30:01

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Wij adviseren u dan ook vooral om in overleg te gaan met de ondernemers. Niet over de door u bedachte oplossing, maar over welk probleem u heeft gesignaleerd en om dan met een gezamenlijke aanpak te komen. Ten aanzien van de werkgelegenheid en ten aanzien van de banen rondom de publieke en private sector sluit ik aan bij wat mijn buurman van D66 heeft gezegd. Wat ons betreft is het belangrijk dat wij een levendige en bruisende economie hebben en dat het de banenmotor van onze gemeente blijft.

00:30:34

*Voorzitter:* Dank u wel, welke fractie wil het woord voeren? De volgende woordvoering is voor Student en Stad.

00:30:43

*mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Dank u wel, voorzitter. Tijdens het voorjaarsdebat hebben we het onder andere gehad over economie en werkgelegenheid. Met name het MKB heeft het momenteel zwaar, bijvoorbeeld door het terug moeten betalen van de coronasteun en de huidige recessie. Dat maakt ze kwetsbaar. Er werd daarom gevraagd om meer ruimte en aandacht voor onze lokale ondernemers. Wat zien we daarvan terug in de begroting? Ten eerste de reclamebelasting, een voornemen dat terecht veel weerstand en protest kent vanuit alle ondernemers uit Groningen, Haren en Ten Boer. Het is een voornemen dat volgens mij ook absoluut niet past bij de ambitie om ondernemers meer perspectief te bieden.

00:31:19

*mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Ten tweede, het maken van een afwegingskader voor het faciliteren van de groei van de horeca, wat een mooie bewoording is voor het beperken van de horeca door de schroeven in het

bestemmingsplan flink aan te draaien. Natuurlijk houden we de zondagochtendsluiting in stand, want op zondagochtend hebben we liever een flietsbezorger aan de deur dan dat we naar de ambachtelijke bakker gaan. Wat betekent dit concreet voor de ondernemer? Volgens mij meer regels en lasten en minder ruimte en perspectief. Gelukkig zijn er ook betere dingen in de begroting. Zo is werkgelegenheid terecht een belangrijk aandachtspunt, want er is veel schaarste op de arbeidsmarkt, met name ook in cruciale sectoren zoals de bouw, IT en zorg. Des te belangrijker is het dus om te investeren in het behouden en aantrekken van jong talent in het Noorden. Hier zijn al verschillende programma's voor, maar wat mijn fractie betreft kunnen we nog meer doen. De huidige inzet is namelijk vooral gefocust op profilering en marketing, maar in vergelijking met andere grote gemeenten is ons marketingbudget betrekkelijk klein. Daarnaast moeten we ook gaan kijken hoe we bepaalde opleidingen voor deze cruciale beroepen aantrekkelijk kunnen maken.

00:32:24

*Voorzitter:* Mevrouw Goodijk, ik onderbreek u omdat u nog een minuut heeft voor uw woordvoering.

00:32:29

*mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Ik heb nog twee zinnen, dus dat komt goed uit. We zijn ook heel erg benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek dat Buro Lef heeft gedaan naar de factoren die een rol spelen bij het vertrek van jong talent uit Groningen. We zien heil in het extra lobbyen om uitvoeringsdiensten en rijksdiensten naar het Noorden te halen. Dank u wel, voorzitter.

00:32:52

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw inbreng, het was keurig binnen de tijd. Welke fractie mag ik nu het woord geven? De Stadspartij.

00:33:00

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u wel, voorzitter. Wat ons betreft zijn de midden- en kleinbedrijven de ruggengraat van onze economie. We moeten ook een beetje ophouden met het in onze ogen pesten van ondernemers, of ze nu groot of klein zijn. Of het nu de IKEA of de slager is, of het de McDonalds of de bakker is. Het lijkt nog wel eens alsof zij als het grote kwaad worden gezien, terwijl zij wel zorgen voor een goed vestigingsklimaat. Daar moet wat ons betreft ook de prioriteit liggen, want onze ondernemers en bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en levendigheid. Lokale ondernemers zijn de banenmotor van onze lokale economie en die koesteren wij graag. Daarom rollen wij liever de rode looper voor ze uit zonder overbodige regels, bureaucratie of betutteling. We zien ook meer heil in het kijken hoe het volgens de regels wel met maatwerk lukt...

00:33:55

*Voorzitter:* U heeft een interruptie van GroenLinks.

00:33:57

*de heer Van de Vendel (GroenLinks):* Dank u wel. Voorzitter, ik heb inderdaad een vraag. Vindt u niet dat wij als gemeente de rode looper ook uitrollen voor ondernemers, bijvoorbeeld met de enorme upgrade van de binnenstad, waardoor er meer mensen komen? Het is nu misschien nog niet helemaal zichtbaar, maar ik denk

dat we straks met elkaar een enorm mooie binnenstad kunnen vieren. Ziet u daar niet in dat we de rode loper ook daadwerkelijk uitrollen?

00:34:20

*Voorzitter:* De heer Sijbolts.

00:34:21

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Ik kan me voorstellen dat het vanuit GroenLinks-perspectief zo is als je je alleen focust op de binnenstad. GroenLinks heeft daar de laatste jaren vooral in geïnvesteerd. Het zou goed zijn als GroenLinks ook eens met ondernemers in de binnenstad en buiten de binnenstad praat, want die voelen dat heel anders. Wij kiezen liever voor maatwerk voor ondernemers en lagere lokale lasten, dan houden we de leefbaarheid in de wijken en dorpen ook op pijl. Hoge precario, een hoge OZB, niet-woningen, de stijgende parkeertarieven, reclamebelasting en terrasverwarming... Het begint steeds meer een betuttelend vingertje van de overheid en deze coalitie te worden. Wij vragen ons af of onze lokale ondernemers dan wel op één staan.

00:35:06

*Voorzitter:* U heeft nog een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:35:10

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank, voorzitter. Ondernemers hebben ook te maken met enorme hoge huren en met die hoge huren wordt nauwelijks verduurzaamd, waardoor je enorme energiekosten hebt. Het valt mij op dat de Stadspartij dat aspect juist niet noemt, terwijl het college wel bezig is om te kijken hoe ze het voor ondernemers makkelijker kunnen maken.

00:35:30

*Voorzitter:* Heeft u een vraag?

00:35:30

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Ik ben benieuwd of de Stadspartij dat ook niet heel belangrijk vindt, om naar dat te kijken?

00:35:36

*Voorzitter:* Meneer Sijbolts, u heeft nog een minuut te gaan.

00:35:38

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Voorzitter, dat moet makkelijk lukken. Ik ben blij om te horen dat de heer Van Zoelen en de Partij voor de Dieren een pot geld heeft waarmee we panden van ons gaan verduurzamen. Het zou veel prettiger zijn als Partij voor de Dieren ook meedenkt met ondernemers en met ondernemers in gesprek gaat, in plaats van ze allemaal regels op te leggen via de politieke wil van met name de Partij voor de Dieren, in plaats van dat ondernemers mogen ondernemen. Dat roept waarschijnlijk een vraag op, voorzitter.

00:36:10

*Voorzitter:* Dat klopt, dat roept zeker een vraag op bij Partij voor de Dieren. Ik vraag u om interruptie en uw vraag kort te houden. De SP had hier ook nog een vraag op. Uw tijd is beperkt.



00:36:19

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Als ik snel mag reageren... Er wordt steeds verondersteld naar GroenLinks, naar mijn partij, dat wij niet met ondernemers praten. Ik vraag me af waar u deze informatie vandaan haalt.

00:36:31

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Voorzitter, dat haal ik dan bij ondernemers vandaan met wie ik wel gesproken heb. Ik kan me ook voorstellen dat u met uw partij en gedachtegoed met een ander type ondernemer spreekt dan wij dat doen. Voorzitter, ik zou graag verder gaan.

00:36:49

*Voorzitter:* Gaat u door met uw afronding, dan kunnen we door.

00:36:50

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Voorzitter, de heer Van Zoelen zegt naast mij: "precies", en dat is dus precies het probleem waar het grootste deel van deze ondernemers in de binnenstad en de wijken tegenaan loopt. Ik vind het wel belangrijk om te zeggen dat de coalitie een goed punt...

00:37:04

*Voorzitter:* U bent over uw tijd heen.

00:37:05

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Ik heb opgeschreven dat ik dat volgende week zal aanhalen.

00:37:08

*Voorzitter:* Omwille van de tijd gaan we door met de volgende woordvoering. Ik snap dat er vragen zijn, maar graag de volgende woordvoering. Welke fractie mag ik nu het woord geven? GroenLinks.

00:37:24

*de heer Van de Vendel (GroenLinks):* Dank u wel, voorzitter. Ik zal mijn vraag enigszins verwerken in dit stukje woordvoering. Ik denk dat wij als GroenLinks zijnde zeker naar het belang van de ondernemer kijken, maar niet alleen de onderneming op één zetten, maar de inwoner van de stad. Dat werkt door in allerlei voorstellen en betutteling als u het zo wil noemen. Dat is niet omdat we zoveel mogelijk regeltjes op willen leggen aan ondernemers of omdat we het leuk vinden om ondernemers te pesten en dat we denken: we moeten vooral zorgen dat zij niet meer kunnen ondernemen. We zien allemaal het belang van deze stad en gemeente en de ondernemers daarin. Het is ook een belang van de inwoner die bijvoorbeeld langs een terras moet kunnen met zijn of haar beperking. Dat zijn ook belangen, en die staan voor ons wel echt op één. Daarnaast wil ik graag een extra land preken hier voor de circulaire economie.

00:38:15

*Voorzitter:* Ik zet daar even een punt, want er zijn twee interrupties. Ik geef het woord aan de heer Sijbolts voor een korte interruptie en daarna mevrouw Jacobs.

00:38:25

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Voorzitter, nu lijkt het net alsof ik heb betoogd dat wij vinden dat ondernemers hun terras op de openbare weg moeten

zetten zodat mensen die minder mobiel zijn er niet meer langs kunnen. Dat heb ik nooit bepleit of betoogd, maar misschien zou uw punt over publieke regie in het coalitieakkoord nog eens beter kunnen lezen waar het gaat over zeggenschap voor ondernemers.

00:38:46

*Voorzitter:* Heeft u een vraag?

00:38:46

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Staat u daar als GroenLinks nog steeds achter?

00:38:50

*Voorzitter:* De heer Van Vendel.

00:38:52

*de heer Van de Vendel (GroenLinks):* Ja, daar sta ik nog steeds achter.

00:38:54

*Voorzitter:* Mevrouw Jacobs?

00:38:55

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Ik hoor u zeggen dat u het belang van de inwoners op één zet. Dat lijkt me fantastisch, dat zien wij ook. Overigens zijn ondernemers ook vaak inwoners, dus dat zijn geen andere entiteiten. Stel dat onze inwoners en ondernemers bijvoorbeeld heel graag op zondagochtend willen dat een winkel opengaat of dat de ondernemers en inwoners zeggen dat ze bij hoge uitzondering op 24-12 en 31-12 alvast 's ochtends naar de Albert Heijn gaan omdat het dan iets rustiger is. Zou u dat dan ook willen toestaan?

00:39:26

*Voorzitter:* De heer Van de Vendel.

00:39:28

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Nee, het belang van de ondernemer en van de inwoners wordt nooit geheel uitgesproken, alleen in bijvoorbeeld een petitie. Dat is waarschijnlijk waar u uit put, bijvoorbeeld voor de openingstijd van zondagochtend. Er zijn ook andere belangen die het college en wij als raad in deze hebben afgewogen. Dus nee, dat wil ik niet. Ik denk wel dat het belangrijk is om inderdaad zoveel mogelijk te luisteren naar de balans tussen de inwoner en ondernemer. Ik zie het absoluut niet als verschillende entiteiten, want ik zit hier toevallig ook als beide. Dat zou lastig zijn, want dan moet ik opeens met twee petten gaan praten. Ik denk wel dat we dat gesprek moeten blijven aangaan.

00:40:17

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Dan heb ik nu niet helemaal goed begrepen.

00:40:19

*Voorzitter:* Excuus. Meneer Van de Vendel, u heeft nog één minuut spreektijd. Mevrouw Jacobs heeft nog een vervolgvraag.

00:40:29

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* U zegt dat u de belangen afweegt en dan zelf kijkt

naar wat u ermee doet. Dat kan. U had het over een petitie die ik ga aanbieden. Ik ga geen petitie aanbieden en die heb ik ook nooit aangeboden.

00:40:42

*Voorzitter:* De heer Van de Vendel als antwoord op de vraag... Was het een vraag van mevrouw Jacobs?

00:40:47

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Als diverse partijen naar u toe komen en vragen of het mag, dan kan het nog steeds zijn dat u zegt dat het niet mag. Klopt dat?

00:40:58

*Voorzitter:* De heer Van de Vendel, u mag antwoord geven op de vraag en daarna door met uw woordvoering.

00:41:02

*de heer Van de Vendel (GroenLinks):* Als iedereen naar ons toekomt met dat we een bepaald iets niet willen, letterlijk iedereen, dan moeten we dat niet doen. Dat is niet het geval. Ik wil graag nog even kort mijn woordvoering afmaken. We zetten hier in de gemeente in op brede welvaart en de circulaire economie. Ik denk dat het erg belangrijk is dat dit in alle beleidsterreinen een afweging wordt bij het maken van keuzes. Ik wil graag een extra oproep doen voor de verdichting, verhoging en vergroening van bedrijventerreinen, zodat we op de laatste plaats pas gaan uitbreiden. Als we dat dan doen, dat het dan in ieder geval ingericht wordt op een in de toekomst circulaire bedrijfsvoering met een mogelijkheid voor goede bereikbaarheid, ook voor mensen met een beperking. Of als je met het OV wil komen en niet per se met de auto.

00:42:01

*Voorzitter:* Wil u tot een afronding komen?

00:42:03

*de heer Van de Vendel (GroenLinks):* Wij kijken met vertrouwen uit naar de komende jaren en hopen dat het met zijn allen lukt om deze economie snel te verduurzamen op een groene, eerlijke en circulaire manier.

00:42:17

*Voorzitter:* Goed, dank u wel voor uw inbreng. Welke fractie mag ik het woord geven? De SP. Ik wil graag benadrukken dat ik nu wel strakker op de tijd ga zitten.

00:42:26

*de heer De Waard (SP) :* Nog strakker? Nou, dan ga ik vaart maken. De SP heeft hele goede dingen gelezen in deze begroting, een gemeente die gaat staan voor het MKB en het bedrijfsleven juichen we enorm toe. Zo helpt de gemeente bedrijven bij het verduurzamen en wordt er bijvoorbeeld ook geholpen bij cyberveiligheid bij het MKB. Dat zijn ontzettend goede dingen, en dat is ook hard nodig.

00:42:55

*Voorzitter:* Er is een onderbreking van mevrouw Jacobs.

00:42:59

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* U denkt dat dit college veel goede dingen doet voor

het MKB, dat kan uw bubbel zijn. Als u die vraag nu stelt aan de eigenaar van Broodje van Eigen Deeg, wat denkt u dan dat diegene tegen u zegt?

00:43:11

*Voorzitter:* De heer De Waard?

00:43:14

*de heer De Waard (SP):* Dat ene individu is het daar misschien niet mee eens. Eén van die 250.000 inwoners van onze gemeente is het daar misschien niet mee eens. Als ik daar even op in mag gaan? We kijken we ook naar het bredere belang dat wij bijvoorbeeld niet een 24-uurs economie willen, waar de VVD kennelijk wel voor staat. Wij willen geen burn-out machine hebben. Wij willen ervoor zorgen dat mensen ook nog een beetje rust kunnen hebben op hun zondag, en dat is ons meer waard dan die ene ondernemer.

00:43:38

*Voorzitter:* U heeft een vervolgvraag van mevrouw Jacobs.

00:43:41

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* Voorzitter, ik heb nooit gepleit voor een 24-uurs economie. U moet mij geen woorden in de mond gaan leggen, dat is een hele vervelende eigenschap. Ik zou heel graag willen dat u dat niet meer doet. We hebben het over een openingstijd met drie uur verlengen, geen 168 uur in de week.

00:43:57

*Voorzitter:* De heer De Waard.

00:43:57

*de heer De Waard (SP) :* Excuus. Een zeven-dagen-per-week-economie dan, al weet ik niet hoe ik het dan moet noemen. Het is in ieder geval meer dan de SP zou willen. De uitdagingen waar de ondernemers voor staan zijn enorm, er komt veel op ze af. Verduurzamen heb ik net bijvoorbeeld al genoemd. Ook de hele hoge energieprijzen waar net al aan gerefereerd is, waar veel ondernemers enorm veel last van hebben. Het is goed dat onze gemeente daarbij helpt. Nog een ander probleem...

00:44:23

*Voorzitter:* U bent over de helft van uw spreektijd en u heeft nog een interruptie van de heer Sijbolts.

00:44:29

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u wel, voorzitter. Even over die openingstijden. Wil de SP misschien minder openingstijden? Wil de SP daarbij aan gaan sluiten?

00:44:39

*Voorzitter:* De heer De Waard? Daarna kunt u doorgaan met uw woordvoering.

00:44:42

*de heer De Waard (SP) :* Dat is een interessant idee, daar kunnen we het nog een keer over hebben. Er komt heel veel op ondernemers af. Een ander probleem waar zij tegenaan lopen, is de hoge huur in veel bedrijfspanden. Dat is een enorm probleem, de huur is enorm gestegen. We hopen dat de gemeente en het college

daar oog voor hebben en ondernemers daarin steunen, want daar mogen ze niet aan ten onder gaan. Dat was mijn woordvoering.

00:45:13

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw inbreng. We gaan door naar de volgende fractie. Ik zie de ChristenUnie.

00:45:19

*de heer Dwarshuis (ChristenUnie):* Voorzitter, dank u wel. Het is aardig dat een debat over economie opeens over zondagsrust gaat. Ik dacht dat het bij mij terecht zou komen, maar als je nog niet aan de beurt bent geweest, moeten de collega's dat over zich heen krijgen. Wij zijn inderdaad ook voorstander van een economie die niet alleen draait om werken, werken, werken. We zien ook vooral de waarde van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk in onze economie. Ik denk dat het erg belangrijk is dat we ook goed kijken naar hoe we betaald werk en ondernemen voor ondernemers goed regelen. Dat betekent ook dat we moeten kijken hoe we vrijwilligerswerk bijvoorbeeld kunnen faciliteren en sociaal ondernemen stimuleren? We zien dat in deze begroting ook weer terugkomen, en daar zijn we blij mee.

00:46:08

*de heer Dwarshuis (ChristenUnie):* We lezen ook in de begroting dat het college van plan is om in te gaan zetten op winkelcentra buiten de binnenstad, en dat vinden we positief. Met belangstelling volgen we de verschillende projecten die gaan lopen, want ze lopen nog niet. Bij het Koopmansplein, bijvoorbeeld. Daar heb ik vragen over voor het college. Hoe bewust koppelen we dat aan onze woningbouwopgaves? Houden we er ook rekening mee dat die winkelcentra in de toekomst ook levensvatbaar zijn? We hebben bijvoorbeeld al eerder vragen gesteld over...

00:46:53

*Voorzitter:* U bent bijna over uw spreektijd heen.

00:46:54

*de heer Dwarshuis (ChristenUnie):* Dat had ik wel gedacht, maar dat is mooi om even te weten. Hoe ziet het college dat in het licht van de vragen die wij hebben gesteld over het voorzieningenniveau, bijvoorbeeld in Ten Boer? Hoe gaan we dat koppelen aan mogelijke woningbouw? Voorzitter, dat brengt mij denk ik wel bij het einde van deze woordvoering. Ik wil me nog wel aansluiten bij het betoog van GroenLinks over circulariteit, dat is volgens mij ook echt een punt wat we in ons economische beleid moeten blijven uitdragen richting ondernemers en inwoners. Dank u wel.

00:47:38

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw inbreng. Welke volgende fractie mag ik het woord geven? Het CDA?

00:47:42

*de heer Van Jaarsveld (CDA):* Dank u wel, voorzitter. We zitten in een best bijzondere economische tijd waarin de arbeidsmarkt buitengewoon krap is, en waar onze economie om logische redenen - het stoppen van gaswinning - toch een beetje krimpt. We staan op de vooravond en beginnen langzaam een vergrijzingsgolf die misschien wat minder invloed op ons heeft dan op omliggende gemeenten. Net als in de rest van Nederland moeten wij daar ook aan gaan geloven. Het aantal

bijstandsuitkeringen daalt toch relatief. Ik kan me niet geheel aan de indruk onttrekken dat het ook met succesvol collegebeleid te maken heeft, en daarvoor geven wij onze complimenten. Binnen die toch wat grillige economie hebben kleine en middelgrote ondernemers het op dit moment zwaar. Die reclamebelasting komt straks in een ander debat, maar in de begroting schrijft het college dat een aantal sectoren zoals horeca, winkeliers en kappers het meest kwetsbaar zijn.

00:48:49

*de heer Van Jaarsveld (CDA):* Eén verzoek van ons binnen dat het spectrum is dat wij drie jaar geleden besloten om de horecaleges in drie stappen weer kostendekkend te maken. Die laatste stap zouden we dan komend jaar doorvoeren, net op het moment dat juist die groep de dwangbevelen binnenkrijgt. Of zodat anderen die al zijn begonnen met afbetalen in ieder geval wel blauwe enveloppen blijven krijgen. Omdat dat een beperkt effect zou hebben op onze financiële middelen, zou ik de wethouder willen vragen of er ruimte is om die stap naar kostendekkendheid in ieder geval nog een jaar uit te stellen. Uiteindelijk moet het natuurlijk, maar één jaar de pas op de plaats op de plaats...

00:49:27

*Voorzitter:* U bent bijna aan het einde van uw spreektijd, als waarschuwing.

00:49:30

*de heer Van Jaarsveld (CDA):* ...zou ons buitengewoon helpen. Dank u wel.

00:49:32

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw inbreng. De volgende fractie, de PVDA?

00:49:38

*mevrouw Huitema (PvdA):* Voorzitter, voor de Partij van de Arbeid is het belangrijk dat economie gaat over werk. Dat zal altijd van groot belang zijn. Het is daarom belangrijk dat dit college werk maakt van werk door met de economische agenda in de hand niet alleen banen te behouden, maar juist ook in te zetten op de economische groei met waardevolle banen die door middel van brede welvaart ook waarde toevoegen aan onze Groningse samenleving. Het is ook om die reden dat wij samen met andere partijen eerder een motie hebben ingediend om nieuwe plekken vrij te maken op bedrijventerreinen door ondermijning aan te pakken. We kijken uit naar een plan van aanpak om die rotte appels weg te halen en zijn blij dat het college hiermee aan de gang gaat.

00:50:18

*Voorzitter:* U heeft een interruptie van mevrouw Jacobs, mevrouw Huitema.

00:50:22

*mevrouw Jacobs-Setz (VVD):* U heeft het over bedrijven die waarde toevoegen aan onze samenleving. Zou een voorbeeld kunnen geven van een bedrijf wat waarde toevoegt? Wie bepaalt wat die toegevoegde waarde is?

00:50:33

*mevrouw Huitema (PvdA):* Dat is een ontzettend goede en terechte vraag, maar ik laat hem even over aan degene voor wie ik op dit moment waarneem. Voorzitter, de harde werkelijkheid is helaas ook dat Groningen een regio blijft voor hoge werkeloosheid. Ondanks een mooie groei aan banen liggen daar nog zoveel kansen,

kansen die Groningen wel verdient als regio waar zoveel weggehaald is met de gaswinning maar nog nooit genoeg is gebracht. Als zesde stad van het land en hoofdstad van het Noorden.

00:51:00

*mevrouw Huitema (PvdA):* Wat de Partij van de Arbeid betreft, is het daarom ook een belangrijk en actieve inzet om meer rijksbanen in Groningen te creëren. Daar is harde lobby op en ruimte voor nodig. We willen graag een reflectie van de wethouder. Tot slot, voorzitter, zien we steeds meer ondernemers die het zwaar hebben om in de binnenstad te blijven omdat de huren oplopen. De Partij van de Arbeid is er groot voorstander van dat de gemeente meer grip krijgt op het sturen op vastgoed in de binnenstad, door middel van een gemeentelijk ontwikkelbedrijf. Hiermee kunnen garantstellingen en het stimuleren van winkelcorporaties bereikt worden. Wat ons betreft beginnen we daar liever eerder dan later mee. Graag een reflectie van het college. Bedankt.

00:51:38

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw inbreng. We gaan door naar de volgende fractie. Partij voor de Dieren, gaat u gang.

00:51:44

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank, voorzitter. Dank voor de begroting. We zetten in op een andere koers, een brede welvaart en een groene en eerlijke welvaart. Het is belangrijk dat we in andere termen gaan denken. Ik vind het jammer dat D66 denkt dat we het op dezelfde manier als voorheen doen. Misschien begrijp ik dat als ik in de begroting bijvoorbeeld de voortgang en relevante ontwikkelingen leest en je nog steeds denkt in bruto binnenlands product. Het is ook belangrijk om te kijken hoe we die brede welvaart goed kunnen monitoren.

00:52:16

*Voorzitter:* Ik zie dat u een interruptie heeft van de heer Rustebiel.

00:52:21

*de heer Rustebiel (D66):* Volgens mij zijn wij het heel erg eens over waar het naartoe moet, dus we moeten ook niet te veel ruzie maken. Als je deze begroting van de economie naast die van twee jaar geleden legt, dan is hij toch bijna exact hetzelfde? Behalve de twee fte eiwittransitie-medewerkers en slechtere verhoudingen met ondernemers. Verder is er toch niet heel veel veranderd?

00:52:38

*Voorzitter:* De heer Van Zoelen?

00:52:39

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* De slechte verhouding met ondernemers, laat ik voor D66. We zijn nu wel de richting van eiwittransitie opgegaan, en dat is een hele belangrijke ontwikkeling. We moeten ons bewust zijn dat we echt drie planeten nodig hebben, dus het roer moet drastischer om dan we in het verleden gedaan hebben, en daar kan nog wel een tandje bij. Dat kan ook in het meten van die relevante ontwikkelingen, en ik ben blij dat D66 het met ons eens is dat daar nog een tandje bij kan. Dat zullen we dan hopelijk zien in de toekomst of in de loop van het jaar. Er komt ook een routekaart voor de eiwittransitie. Er zijn ook veel mogelijkheden voor bedrijven die groener denken. In die eiwittransitie zitten banen.

00:53:23

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Er is een hele lijst van dingen waarmee de gemeente ondernemers ondersteunt, dus ik zie dat anders dan veel partijen hier, die vinden dat wij als gemeente niets doen. We helpen als het gaat om matching met arbeid en werkgelegenheid waar ondernemers belang bij hebben. Bij het MKB helpen we met digitalisering. We helpen bedrijven met het Just Transition Fund. We zetten netwerken op.

00:53:48

*Voorzitter:* U bent bijna door uw spreektijd heen.

00:53:50

*de heer Rustebiel (D66):* Oké, ik zal afronden met die netwerken. Ik denk dat het belangrijk is dat als we in gesprek gaan met ondernemers en netwerken opzetten, dat we bijvoorbeeld ook kijken naar de groene ondernemers waar veel jongeren bij zitten en we kijken of we die netwerken kunnen verstevigen. We hopen op meer aandacht daarvoor van het college.

00:54:07

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw inbreng. Dan gaan we volgens mij door naar de laatste fractie, Partij voor het Noorden. Wilt u woordvoering?

00:54:15

*de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden):* Voorzitter, wij hebben geen woordvoering.

00:54:16

*Voorzitter:* U heeft een vraag, meneer Van Zoelen?

00:54:22

*de heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Ja, waarom heeft u geen woordvoering?

00:54:28

*Voorzitter:* De heer Van der Laan.

00:54:30

*de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden):* Voorzitter, voor ons is dit vooral een begrotingsbehandeling. We kunnen over elk onderwerp zoals lobby of bedrijfsleven een uur lang praten, maar volgens mij doen we de vergadering daarmee tekort. Met twaalf of dertien fracties waarbij veel dubbele opmerkingen gemaakt worden, moet je af en toe ook nuchter zijn en zeggen dat wij even geen woordvoering hebben.

00:54:54

*Voorzitter:* Dank voor de korte inbreng. We komen nu op het punt dat we de wethouder de kans geven om een korte reactie te geven op het debat.

00:55:06

*Wethouder Bloemhoff:* Dank u wel, voorzitter. Er zijn veel verschillende onderwerpen aangevoerd en ik probeer ze een beetje thematisch bij langs te gaan als u het goed vindt. De eerste opmerking, waar ik me bij aansluit is de heer Rustebiel in het begin van debat al zei. Dé ondernemer bestaat niet, wat dat betreft. We hebben het gehad over sectoren, over de binnenstad versus wijkwinkelcentra, over MKB tot grootbedrijf. Met andere woorden, als we het hebben over dat de ondernemer niet goed wordt betrokken, denk ik dat het antwoord daar veel genuanceerder ligt. Het is natuurlijk



afhankelijk van de sector waar iemand werkzaam in is en waar iemand zit. Dat wil ik in algemene zin even zeggen.

00:55:49

*Wethouder Bloemhoff:* Ik wil in algemene zin ook aansluiten bij de woorden die zijn geuit over het belang van de banen voor de gemeente, de banenmotor. Ik ben het wel degelijk met de VVD eens dat de banenmotor heel erg belangrijk is, maar dat het ook gaat om goed werk. Dat moet binnen de ruimte die we hebben, want onze bedrijventerreinen raken vol en daar moeten we slimmer mee omgaan. Binnen dat kader ben ik het wel eens dat banen heel erg belangrijk zijn. We moeten natuurlijk ook kijken naar de arbeidsmarkt, want die krapte is op dit moment ook groot. Het is niet meer louter elke baan erbij, maar wel goed werk in de sectoren waar we graag werk willen hebben, bijvoorbeeld in de circulaire economie, de energietransitie, de gezondheid en de IT.

00:56:33

*Wethouder Bloemhoff:* Er zijn een aantal vragen gesteld over hoe wij samenwerken met die ondernemer en of dat allemaal goed gaat. Ik pakte de begroting er even bij, en er staan heel veel activiteiten die we komend jaar gaan uitvoeren. Daar zijn we ook mee bezig. Onze ambtenaren zijn dagelijks in gesprek met ondernemers, ik ben op dit moment zeker wekelijks met ze in gesprek. We werken geografisch, in verschillende gebieden zitten met mensen van team EZ. We werken in verschillende netwerken en rond onze kernthema's energie, digitalisering en gezondheid. We hebben projecten en onze campusontwikkeling. We hebben die sectorale en gebiedsgerichte aanpak waarbij we dagelijks contact hebben met veel ondernemers. We hebben ook contact met de GCC en de KHN.

00:57:25

*Wethouder Bloemhoff:* Er zijn een aantal vragen gesteld die meer over de binnenstad en de openingstijden gaan, en die wil ik even bundelen. De VVD heeft een vraag gesteld over de algemene openingstijden en over kerst en oud en nieuw. Algemeen kan ik zeggen dat het college u een voorbereid voorstel heeft gedaan wat u zou willen rondom broodjeszaken en dat de raad daar de verordening voor vaststelt. De raad heeft daartoe besloten en die verordening voeren wij uit. Het is aan u als raad. Als het gaat over kerst en oud en nieuw, is het beleid al jaren dat we geen uitzonderingen maken voor kerst en oud en nieuw. De suggestie dat het nieuw collegebeleid zou zijn of dat wij daar geen ruimte voor zouden bieden, klopt niet.

00:58:08

*Wethouder Bloemhoff:* We hebben het in de gemeente Groningen nog nooit anders gedaan. In de verordening en op de website staat dat we het niet doen op eerste kerstdag en oud en nieuw. Wij houden daaraan vast. Als de raad het anders wil hebben, moet de raad daar een ander besluit over nemen. Student en Stad vroeg ook naar die openingstijden, dus dat is hetzelfde antwoord. Buro Lef, daarmee kom we bij u op terug. We gaan een afspraak maken met de griffie dat u daarover geïnformeerd wordt. We hebben nu eerst met de koepel economische agenda besproken. We willen eerst met het bedrijfsleven bespreken, en daarna met de raad. In die volgorde.

00:58:50

*Voorzitter:* Mevrouw Bloemhoff, u heeft nog drie minuten van uw spreektijd. U heeft  
17

ondertussen ook een interruptie van de heer Sijbolts. Ik geef u eerst even de tijd om uw antwoorden te geven en dan de vraag van de heer Sijbolts te behandelen.

00:59:04

*Wethouder Bloemhoff:* Oké. Dan over de rijksdiensten, de vraag van de Partij van de Arbeid was of wij daarvoor willen zorgen. Ja, daar zijn we over in gesprek. We zijn bezig met de ontwikkeling van Kemkersberg, dat is vandaag nog in de raadsbrief verschenen, met het stationsgebied. Wat ons betreft zijn we bezig met het Rijksvastgoedbedrijf om te kijken hoe we meer onderdelen van het Rijk als zogeheten rijkshub hiernaartoe kunnen halen. Het is landelijk beleid dat met meer met rijkshubs gaat werken. Groningen is dat feitelijk al met de Belastingdienst en DUO. Hoe kunnen we dat nog meer uitbreiden?

00:59:36

*Wethouder Bloemhoff:* Dan de Stadspartij en de wijkwinkelcentra. De Stadspartij vroeg wat we verder doen. Er werd een suggestie gewekt over een opstapeling van belastingen in de buurten. Ik wil één ding zeggen. Er wordt geen precario geheven in Haren en Ten Boer, dus de suggestie over een precario in dat buitengebied klopt niet. Als het gaat over de winkelcentra, investeren wij de komende tijd in Paddepoel. Het zijn grote ontwikkelingen. We zijn bezig met grote ontwikkelingen, het Koopmansplein in Ten Boer staat ook op de lijst. Ook daar investeren we in. Als het om de binnenstad gaat, gaan wij natuurlijk in gesprek met de ondernemers. We moeten hier niet ontkennen dat het college enorm investeert in de binnenstad en dat ondernemers daar ook van profiteren.

01:00:27

*Wethouder Bloemhoff:* We hebben samen prachtige plannen gemaakt voor de terrassen op de Grote Markt. Daar zijn we heel goed uitgekomen voor de Ramblas Kattendiep. Ik wil hier ook even richting de heer Sijbolts zeggen dat ik denk dat de investering in het Forum met vijf miljoen bezoekers tot nu toe heel goed ten goede komt aan de horeca en alle binnenstadsondernemers. Zij profiteren veel van alle mensen die naar de stad komen door die belangrijke investering in het Forum die de gemeente heeft gedaan. De ChristenUnie had ook een vraag over de wijkwinkelcentra. We gaan dus aan de slag met het Koopmansplein waarbij we ook kijken naar voorzieningen en de openbare ruimte, dus de bredere aanpak ervan.

01:01:05

*Wethouder Bloemhoff:* De PvdA vroeg naar het ontwikkelbedrijf, daar komen wij op terug. We zijn bezig met de ontwikkeling daarvan en daar komen we separaat op terug. Het CDA vroeg naar de horecaleges. Kunnen we daar een pas op de plaats mee maken? We voeren hier een raadsbesluit uit, dus dat is aan uw raad. Een deel is al betaald voor de komende jaren, heb ik mij laten vertellen. Als u daar een aanpassing van wilt, ligt die besluitvorming bij uw raad en kost het ook geld. Als je de leges niet verhoogt, kost het geld. Dat is een besluit wat de raad zou moeten nemen. Voorzitter, ik hoop dat ik iedereen zo voldoende heb beantwoord.

01:01:55

*Voorzitter:* Dank u wel voor uw reactie. Ik zie dat het ook vragen heeft opgeleverd. De heer Sijbolts en de heer Jaarsveld. De heer Sijbolts?

01:02:03

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Voorzitter, niet alleen een vraag, maar ook een beetje chagrijn. Er worden nu verbanden getrokken en mij woorden in de mond gelegd die ik niet uit heb gesproken. Ik heb ten aanzien van wijkcentra in Haren en Ten Boer juist willen wijzen op het belang van de leefbaarheid van ondernemers in die wijken. Ik heb nooit beweerd dat die dan per se gestraft worden door hoge precario. De wethouder verbindt nu allerlei dingen aan elkaar die ik niet heb uitgesproken. Het is op zich wel creatief, maar die creativiteit had ik dan liever gezien bij het college waar het gaat over het voorbeeld van mevrouw Jacobs. Waarom kunnen de winkels rond kerst dan niet open? Nu legt het college de bal bij de raad. Het college zegt dat ze de verordening uitvoeren zoals het door de raad is vastgelegd.

01:02:47

*Voorzitter:* Heeft u ook een vraag?

01:02:48

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Ja, voorzitter. Het college zou dan toch juist ook proactief kunnen zijn en tegen de raad zeggen dat ze tegen dit probleem aanlopen en graag willen kijken naar een oplossing om dit wel te kunnen faciliteren. Waarom heeft u dat dan niet gedaan?

01:02:59

*Voorzitter:* De wethouder.

01:03:01

*Wethouder Bloemhoff:* Voorzitter, het college is van mening dat die vraag zich heel vaak voordoet en dat we daar gewoon elk jaar hetzelfde antwoord op hebben. Wij vinden het niet nodig dat de winkels op eerste kerstdag open zijn. Uw raad ook niet, anders had u dat niet in de verordening opgenomen. De suggestie werd gedaan door mevrouw Jacobs alsof dit college anti-ondernemers is. Nee, dit doen we al jaren op deze manier. Dit heeft u in uw raad ook zo vastgelegd, dus daar is wat dat betreft niets nieuws aan. Mijn excuses als ik uw woorden verkeerd heb geïnterpreteerd, maar u zei dat er belasting is voor de ondernemers in het buitengebied. Dan denk ik: het precario geldt daar niet voor, ter nuancering. Verder vinden wij het zeer van belang om daar ook in te investeren. We doen dat bij het Raadhuisplein in Haren en in Ten Boer. We vinden het zeer van belang dat we blijven investeren in het dorps- en wijkwinkelcentra.

01:04:01

*Voorzitter:* Dank u wel. Had het CDA nog een vraag? Nee, niet meer. Als ik zo rondkijk, neem ik aan dat er geen vragen meer zijn. Ik dank u allen voor uw inbreng. Zijn er fracties die nog moties of amendementen willen indienen? Een heleboel, oké. We wachten het af en dan wordt het vervolgd in de raad, volgende week bij de begrotingsbehandeling. De heer Sijbolts?

01:04:34

*de heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen):* Ten aanzien van moties en amendementen bestaat er vanuit mijn fractie wel de behoefte, met name richting de coalitie, om ze voor maandagavond in de mailbox te mogen ontvangen in plaats van

na de fractievergadering of op dinsdag- of woensdagochtend. Zo kunnen we er serieus naar kijken en ze meenemen in onze beraadslaging.

01:04:53

*mevrouw Huitema (PvdA)*: Dit geldt ook voor oppositiepartijen.

01:04:57

*Voorzitter*: Het zou fijn zijn als de moties en amendementen tijdig worden ingediend, maar uiteindelijk kan het ook op dezelfde dag. We zien de moties en amendementen tegemoet. Ik sluit deze sessie.